

ORADEA-MARE (NAGYVÁRAD)
23 aug. st. v.
4 sept. st. n.

Ese în fiecare duminică
Redacțiunea în
Közép-uteza nr. 395.

Nr. 34.

A N U L XXIII.
1887.

Prețul pe un an 10 fl.
Pe $\frac{1}{2}$ de an 5 fl.; pe $\frac{1}{4}$
de an 2 fl. 70 cr.
Pentru România pe an 25 lei.

Numai tu!...

Un mijlocul veseliei
Un gând negru me cuprinde;
Capul încărcat de grige
Se 'nferbintă, se aprinde.

Și un nor de resbunare
Isbucnind în peptul meu,
Perd speranța, perd credința
Și blăstem pe Dumnezeu.

Acest gând, asta pornire
Numai tu-mi pricinuești;
Numai tu, ființă crudă,
Care nu me mai iubești.

Carol Scrob.

Praf și cenușă.

— Novelă. —

... o gălăgie mare.
Vinul i făcuse pe toți oratori. Un lucru
pre regretabil, căci nu mai rămânea cine să-i
asculte.

Și se recere să fii ascultat când vorbești. O
șciau acesta, ori mai corect, o simțiau cu toții și își
dădeau silința cuvenită de-a forță pe conmeseni la
ascultare.

Unul se suise pe scaun și gesticulă cu mult foc,
voind astfel să completeze cele ce-i lipsiau: mărimea
trupescă și tăria vocii. Altul făcea us de pumnii sei,
lovind neconținut în măsă, fără de-a obține inse alt
resultat, decât răsturnarea câtorva păhare de vin și
fără de a pute rostii afară de tipicul »Domnilor« vr'un
cuvânt, care să răsbată prin zgomotul asurđitor. Un
al treilea mai iscusit, vedând că cu forța nu poți
ajunge la cuvântul, pe care inse trebuia să-l rostești
neamănat, pe care trebuia să-l asculte cu toții, —
incepă să facă reclamă pentru vorbirea sa, anunțând,
că are să facă o prăpunere foarte salutară, care nen-
doit va corespunde dorințelor generale.

Ceilalți desperați de nesuccesul încercărilor lor,
incepură să strige »s'audim« și strigau cu atâta revnă,
incât se părea că o fac anume, numai să nu pôtă
vorbi nici unul. Și a trebuit să urmeze o capacitate

reciprocă de cel puțin ęece minute, până să 'ntelęgă
unul fleștecare, că o capacitate e imposibilă, și cu
cât se stăruie mai mult pentru ea, cu atât va fi sco-
pul mai puțin ajuns.

În sfârșit a apucat dar să vorbescă cel cu re-
clama. Că ce anume a vorbit, ađi nu o mai șcie
nici el, nici cei ce se 'ncordau ca să-l asculte. Totul
de ce-și mai aduc aminte, este, că a amintit în pripa
graiului ceva și de »noroc« și »sörte.«

Mesa eră ocupată de ömeni tineri; vre-o ęece
inși la număr.

Fețele lor invăpăiate, ochii plini de foc, gălăgia
mare ce o făceau, erau tot atâte semne, că s'a pus
capul la câteva litre de vin

Liviu Sirian eră cu deosebire bine dispus. Vă-
paia vinului ce-i rumenise obrazii de obicei palidii,
se oglindă tulbure în flacăra ochilor, dând feții sale
frumöse o espresiune, care sememă mult cu aceea ce
numim infricoșat. Căci infricoșată este fața unui om,
care nu cunöșce sentimentul mulțămirii de sine, a
indestulării sufletești, a traiului fără de griji, —
atunci, când de ani de ęile pentru primadată devine
veselă și fără de griji. Chinurile sufletești sânt cei
mai eminenti pictori. Un cap de studiu eșit din pe-
nelul lor este incomparabil. Colorile palide în cari
lucră, sânt foarte trainice și espresiunea ce i-o șciu
da unei fețe, e atât de nestersă, incât nici o văpăia
de vin, nici un ris, nici o veselie, nu o pot nimici.
Sonul cel trist și rece ese mereu la ivelă, astfel că
veselia tulbură numai armonia trăsurilor și proporția
lor firescă o face colțurosă, respingătoare. Chiar ro-
șăța — acest farmec de vieță al feții — devine ne-
firescă, ér veselia infricoșată.

Și fața tinêrului Liviu Sirian eră una dintre
acele, pe cari penelul denădăduirii ș-a încercat no-
rocul cu un rezultat strălucit. Feinul palid, care se
perdea sub un pâr negru puțin îngrijat, eră cernit cu
linii fine apröpe transparente, cam de colörea um-
brei, cari printre sprincene și în giurul buzelor se
pronunțau mai hotărit. Nasul subțire cu nările li-
pите și ochii cei negrii dedați a se perde în vęduh,
formau cu buzele 'ncleștate, pitulate sub niște mustețe
subțiri și rare o armonie admirabilă, care deși făcea
o impresiune penibilă asupra omului, avé totuș un
farmec deosebit.

Acest farmec și-l produse fața lui Sirian sub
influnța vinului, plăcerea căruia rar, de tot rar, s'a
indeletnicit a o gustă. Și 'n nöptea acesta numai
din întemplantare a rătăcit în compania, în care se află.
Un amic și cunoscut de-al lui îl itelnise făcându-și

obiceiuită primblare de seră și îl pofti la un păhar de vin. Abia la mesă a aflat dela cei adunați, că amicul seu își serbeză onomastica și astfel remase peste obicei cu ceilalți.

În gălăgia generală luase și el parte, deși mai mult pasivă, mărginindu-se a ride, a aproba și a desaproba cuvântările mesenilor, după cum eră curentul, deoarece ține prea mult, să și mascheze lumea cea negră a interimului seu, ceea ce i-a și succes cu deseversire, căci omenii ȳiceau despre densus: e un naturel melancolic, contemplativ. Atât și nimic mai mult.

Numai că vinul nu prea rezonază și ține mult să tradeze secretele omenilor. Bachus se caracterisă prin indiscrețiunea sa.

La mesă domnia acum ȳorecare liniște. Toți ascultau la vorbirea celui cu reclama, ori mai bine, așteptau să audă ce propunere va face. Dar Clintea se părea că uitase de promisiunea sa și se confundă într'un discurs lung, care se începă cu un citat din Cicerone, se continuă cu istoria strugurilor lui Noe, apoi cu crearea Evei, dela care printrun salt curios trecă vorbitorul la revoluțiunea francesă și se gătă cu principiul, că omul însuși este urzitorul norocului seu și al nenorocirii sale, că voința lui este nemărginită și că prin urmare »noroc« »nenorocire« »ursită« »sunt niște frase, care n'au nici o valoare reală.

Adecă Clintea n'cepă să filosofeze: — cu o cauză mai mult, ca să nu-l asculte nimeni. Se făcă eră zgomet mare, Clintea fu tras de jachetă cu puterea pe scaun și drept garanță ca să tacă i se aședă un păhar mare de vin în mână.

Cu aceste s'a trecut deja peste vorbirea lui Clintea la ordinea ȳilii. Numai un om eră în acest cerc de tineri, care nu putea să trecă. Nimeni nu ș-a nsemnat așa de bine cuvintele lui Clintea, ca el, nimeni n'a simțit un resentiment atât de grozav ca el.

Eră Liviu Sirian.

Trăsurile lui agitate se limpediră, fața-i luă o expresiune de nemărginită amărăciune, pe care un suris sarcastic ivit în colțul din dreapta al buzelor o potență pân' la un grad de sêlbătăcie.

— Noroc, nenorocire sunt niște frase! — murmură Sirian ca pierdut în gânduri — ha, ha, ha, — și după ce goli un păhar de vin până în fund, îl isbi cu atăta forță de mesă, încât se sfărma în sute de bucățele.

— Noroc, nenorocire sunt niște frase dle? — esclămă acum Sirian, — permiteți-mi să rid, să rid ca un smintit care mai are barem atăta minte, ca să potă ride de nebunia celui alt smintit. Ha, ha, ha.

Incidentul neașteptat surprinse peste măsură pe cei de față, dar înainte de ce i-ar fi venit încă în ori, Sirian continuă cu un foc pătimaș ne mai pomenit.

— Orbul din naștere prin »voința lui nemărginită« pote să-și câștige vederea? Nenorocitul ce-și caută scutiță sub un copac de vișor, prin »nemărginita lui voință« pote să abată trăsnetul care-l face praf și cenușă? »Voința nemărginită« a omului pote să impedece cazul bôlei de plomâni, care i-a trecut cu sângele mamei sale în trup? Treci pe stradă și din vârful unei case îți cade o cărămidă oblu în cap și te duci cu »voința-ți nemărginită« împreună acolo de unde nu mai este rentorcere!.. Admit. Dar o frasă, care se jȳcă cu »nemărginita noastră voință« ca și eu cu păharul acesta.

Un al doilea păhar se sfărma în bucăți.

Măhnit observă Sirian că-l luă gura pe dinainte și a spus lucruri, pe cari pentru lumea asta nu ar fi voit să le audă alții dela densus.

— Ha, ha, ha. Așă că's hazliu dlor, când mi se suie vinul la cap? — continuă acum, schimbând tonul cel vehement de mai nainte într'unul nevinovat

de tot. Eh! Un somn bun și vom ride mâne de nebuniile ȳilei de aȳi. Scusă te rog Clintea, mâne de sigur ți aș da dreptate. Dar veȳi vinul.....

În scurt după acesta se despărțiră prietnii, Sirian necăjit pe sine, ceilalți nedumeriți asupra lui.

Afară eră o noapte lină de veră. De pe firmamentul inourat pică o ploaie mărunță și recorosă. Felinarele din colțurile stradelor ardău alene și păzitorii de noapte își târaiau somnoros cismele lor mari pe trotoarul luciu. Din când în când trecea câte un car încărcat cu zarzavaturi, galițe ori bucate în pași măsurați de-alungul uliții, în vrême ce flăcăul de pe car invêlit într'un buhău, dărlăia cu biciul în mână câte o doină de cătănie, ilustrându-o la urmă cu un pocnet lung de care resună locul.

În monotonia acesta a nopții pasiă Sirian tăcut, dând curs liber gândurilor sale, cari scose prin puterea vinului din culcușurile lor, i se nercușiau pe plaiul gândirii într'un sêlbatic vârteș. Și peste toate aceste gânduri plană cu un duh năprasnic, mai mult ca vr'odată, idea nenorocirii sale, care ca un blăstăm i apesă conștiința.

I veniră pe rënd în minte tradițiunile familiei sale, de care blăstêmul și nenorocirea nu s'a deslipit nici un pas. Bunicul seu a fost ucis într'un mod ingrozitor de secui în 1848; mătușă-sa a pribegit în America și a perit pe mare. Tatăl seu, unul dintre tribunii poporului român, care a severșit adevărate bravuri cu glôtele sale în contra unguirilor, desperat de sôrtea nêmului seu, se dete spre patima beției, care l'a dus în urmă în casa alienaților.

Numai el mai remase, cea din urmă rêmășiță a acestei familii, dar cu inima n'petrită, ca cel condamnat la môrte, pentru care executarea sentinții este numai o cestiune de timp. Nu șciă Liviu Sirian că va mai întârȳia mult acest timp, când cu ultima catastrofă ce va avê s'o indure el, se va eshauriă și nenorocirea familiei din care făcea parte. Dar atât simță, ba eră convins, că urmărit de o ursită afurisită, el însuși este nenorocit, că aduce reu fiecărui om, tocmai când i voieșce binele, că se va sfersi între mpregiurări fatale și ntr'un mod neobiceiuit. Ca o ideă fiesă se înrădăcină acest gând în conștiința lui, i se impunea întregii sale vieți spirituale cu atăta forță, încât la nici un pas, la nici o acțiune nu se puté desbără de el.

De mult ar fi rupt Sirian într'un fel ȳorecare cu chinurile unei astfel de vieți, decât sôrtea lui nu ar fi fost legată de o inimă, care trăia numai pentru el, și a cărei singură mângăiare eră el, singura sperarea tericirea lui.

Înima acesta iubitoare eră mama lui, pe care o iubiă cu atât devotament, încât nu puté să-și permită șiesi o ușurare, câtă vreme șciă, că ea ar fi durerosă mamei sale. Față cu ea trebuia să își impună toate reservele: ei nu eră permis să-l vadă pe fiul seu nici barem supêrat, necum să-l șcie nenorocit. Vesel, vioi, fericit trebuia să i se arete ȳi de ȳi, decât nu voia s'o bage cu o ȳi mai degrabă în mormânt. Și rola acesta falsă avê s'o jȳce Liviu și n' fața lumii. El nu voia că omenii nici să presupună ce se petrece în el. Er asta numai pentru mângăierea mamei sale. Ah! de ar auȳi ea cumva despre cele ce a ȳis el în sêra acesta! Ar fi prea grozav!

Pentru aceea eră necăjit Sirian pe sine. N'a putut să tacă? Ce lipsă a avut să vorbească? Imposibil să nu presupună omenii aceia despre densus ceva. Și nu-i permis să presupună. Purtarea mea n' viitor trebuie să-i desmante, — murmură el cu hotărire și nchise portița cu zgomet.

(Va urmă.)

Virgil Oniț.

Ca astăzi ...

Ca astăzi nu mai sânt stăpână
Pe mine, pe sufletul meu,
Numai c'o strângere de mână
In de ajuns ți-am spus'o eu.

Și că o slabă jucărie
Sânt astăzi inaintea ta,
Privirea mea ți-ar spune-o ție
In ochii mei de vei căta.

Și c'a mea singură dorință
E roabă ca să-ți fiu in veci,
Ți-o spune 'ntr'ega mea ființă
Când tu pe lângă mine treci

Inse tu treci cum trece o rază
Din sóre, pe un biet pribeag, —
Ce-i pasă ei că-l luminează...
Ce-ți pasă ție că mi ești drag!

Veronica Micle.

Istoria românilor dela Murășul de jos.

(Dedicată dlui Vinc. Babeș.)

(Urmare.)

II.

II. San-Nicolaul mare (Nagy Szt. Miklós,
Ráczt. Miklos.)

In anticitate acest loc apărtinea ca proprietate séu donație monăstirilor și episcopatului de Mureșana. In unile acte regale ocure sub numirea S. Nicolae. și apoi S. George, probabil pentru că, eră proprietatea unei séu altei monăstiri cu numele propriu. Se pôte că după fințarea monăstirei din Orosłamos, acest loc s'a dăruit monachilor. Mai târziu aci pe numele S. George s'a fost fințat o comună, dar acesta a fost devastată de ordele tătare. — După împăciuirea Bănatului temeșan, poporul sêrbesc emigrat din Serbia, a ocupat locurile acestea nepopulate și au fințat aci comună, numindu-o S. Nicolae, care curênd a devenit la in florire și de o însemnătate comerțială; de o parte, că eră situată in centrul comunelor din giur; ér de alta parte, pentru că grecii comerțianți veniți din Macedonia se adăpostiră aci și desvoltară aci o activitate laudabilă, in atâta, cât San Nicolaul mare prin sec. XVII XVIII eră un loc vestit pentru comerțul cu vite, bumbac, grâu și lână. Acesta stare in bucurătoare tot pe acelea timpuri atrasă și colonii române din comitatul Temeșului și mai vértos din Transilvania unde starea de sclavie a poporului român devenisă nesuportabilă. Nobilimea ungerescă devenisă tiranii poporului. Pela inceputul sec. XIX aflăm aci un oraș populat de români și sêrbi cari se bucurau de un trai suportabil, pentru că stăpânul nou a pământurilor, familia Naco eră venit din Macedonia și jobagii lui nu erau considerati ca selavi, ci ca coloniști, ca coreligionarii lui. — Români in San Nicolaul mare se 'nmulțiră forțe și cu numărul lor considerabil coplesiră tôte intențiunile de desnaționalizare a sêrbilor. Anul 48 pe români i află in luptele acestea și de atunci încôce fac o luptă cu o remășiță sêrbescă, — care spriginită tot de erarchia proverbială sêrbă din Temeșora, pun obstacule la desvoltarea culturală română.

Acest oraș altcum nu are nici o însemnătate istorică; decă in timpurile recente nu se făcuse de o interes aflarea averei lui Atila. Acesta întemplantare in se redesteaptă interesul de scrutare a locurilor. Și pe cât am esondat din partem acest terem. aflu a da publicității părerile mele cu privire la averea lui Atila aflată in San Nicolaul mare.

In partea inspre Nero, Comlos, Chichinda, Mociu se pot vedé nișce tumule, măguri, movile, in tocma ca cele din Schiția (Dobrugea), pe acestea aredicături, poporul le numeșce »Hunei«, care numire topografică se derivă dela locuirea hunilor și mărturiseșce, că Atila regele ordelor hunice, aci a locuit lăsând semne, tumulile despre locuința lor.

Obiceiul hunilor eră, ca să locuescă in préjma unei tumuli, in care de regulă se inmormântau capii triburilor séu însuși regele lor, cu tôte armele sale și cu calul séu. — Sânt și alte movile in părțile acestea, mai lătărețe mai scunde; dar acestea sânt de o obêrșie romană, unde se află de regulă cărămică și scule române.

Unii din bêtrâni imi povestiră, că șciu cu posibilitate, că unele din tumulurile hunice erau deschise și decă să lăsă un obiect pe deschisătură, se puté auđi un sunet adânc La 1886 soțietatea de regulare Arancei, a săpat o măgură română, unde s'au aflat nenumerate scule, vase, monete romane cari au devenit in proprietatea contelui Naco. La 1799 in partea Sigetului s'a aflat averea lui Atila, care a devenit in posesiunea casei regale.

Acesta parte a orașului a primit numirea dela poziția in care se află, făcênduse aci un ostrov ére când incungiurat fiind de afluentul Mureșului cu ére cari rîpe séu rovine, cari făcéu aci o întăritură naturală cu greu de atăcat și o locuință pitorescă. Pe acest ostrov a trebuit să locuescă Atila și probabil, că aci a fost cercetat de retorul Prisc și de trimișii popórelor spre al feliicită.

La anul 1799 un locuitor cu numele Pera Viuiu voinđ să-și edifice un grajd a săpat in apropierea grădinei sale o grópă de a scóte pământ pentru construirea zidului. Cam pela miadăđi ómenii lucrători obosiți se posără pe mâncare și repaus. Muerea numitului le adusă apă dela fântână și trecênd pe lângă grópa i se năluci ére ce scilpicios in o parte a grópei. Dênsa ca să se convingă, că ce pôte fi, intră in grópă și aavea află nișce scule de aur in se cam inegrite. Strigă apoi și pe bărbat cu care desgropă 23 de bucăți de pocale, óle, borcane și alte obiecte de trebuință și lucș, de o cantitate de 1678⁸/₁₆ grame in aur, cari erau aședate pe o formă de luntre deja putregaită cu deseveșire.

Muerea sêrbului nu le-a dat nice o valóre, cugetând că sânt de aramă — le-a dat un lustru și le-au atârnat in cuhnă spre a o infrumsăță, pecum este indatinat in părțile acestea la muerile sêrbe. Și așá obiectele aflate nu a făcut, nici a putut să facă nici o curiositate publică. Pera Viuiu le avusese in proprietate mai mult de un an; când se abate la casa respectivului un grecotei precupeț cu marfă pe spinare, intră in cuhnă și după ce își recomândă marfa și face ére care alisveris; vede vasele atêrnate, le caută, le priveșce, le aprețueșce, că nu sânt de nici o valóre. După ce le-a aprețuit, intrébă; că decă sânt de vênđare. Sêrbul de órece singur recunoscese, că nu sânt de nici o trebuință se 'nvoi ale vinde. Cere doi florini pe fiecare bucată. Grecul bate din palmi, se face cu smei, se schimoseșce, până ce in fine inșelă pe sêrb, cu un preț bagatel, și devine tôte 23 bucățile in posesia grecului. E de însemnat că unile vase de lucș, erau lucrate in flori de petrii scumpe, cari ađi nu se mai află. Probabil că sêrba

prefăcându-le să li dea un lustru, le-a stricat dela locul lor.

Greul numai decât a plecat la Pesta de ale vinde vreunui juvaerjiu. Intre acestea se descéptă și autoritățile administrative, dau in dira greului și după multă caznă îl află. Se sequestrază averea din mâile lui, care atunci deja valora 3 milioane florini. — Cum a devenit casa regală din Viena in posesia obiectelor aflate, nu știu, dar atâta este constat, că Pera Vuiu prin autoritățile din Temeșóra a fost întrebat, că ce pretinde pentru obiectele sale? A pretins: două sesiuni de pământ și 4 boi, care preț i s'a și dat la moment. Acum acestea antice, face cea mai valorabilă și cea mai interesantă păstrare a casei regale din Viena. Proprietarul din San Nicolaul mare posedă in facsimilele acestea obiecte și se pot privi in castelul seu. E meritabil ale face obiect de studiu. Sânt 12 bocale, 7 óle și 4 schole probabil pentru unt de lemn. Construirea și arta lor arată că sânt lucrute de o măestrie asiatică barbară. Se vede a fire o adunătură de diferite dăruiri: unele din ele sânt din era creștină, de órecare artă, de pivargii greci, cari șcim, că se respândiseră prin orașele schiției și unde sub numirea »colonia milețiană«, desvoltară un comerț considerabil cu popórele de pe țermurile mării negre. Pe unele obiecte e sculptat gavaleri imbrăcați in zale, in tocmă călăreților getici, pe altele se vđ inprimați prisioneri soldați, cerbi gonii de vđnători, vđnători călare pe vulturi cu cap de om săgetând cu arcul spre animale sđlbatice. Pe altele se pot vedé, barzé, vulturi cari iau prada lor din mâile ómenilor golani, flori in cane etc. etc. Gravura nu e ordinară, are órecare estetică ce denotă că popórele asiatiche posedéu un gust și o artă, care pe acelea timpuri deveniră in us la némurile resboinice. — Petrile cari se vđ a fi făcut ornamentul anticelor lipsesc cu deseversire.

(Va urmá.)

V. Grozescu.

Ah! măritați-me!

Comedie-vodevil in 1 act.

(Incheiare.)

Lázăreanu. A da! cei drept, — el a avut curajul să mi-o spue și mie... dar veđi tu... asta ar putea să nu fie decât o glumă, séu cel mult o nălucire... căci... pretestul lui pentru ca să scape de convorbirea ta intre patru ochi... nu-i tocmă o probă sănătósă...

Zambila. Dar étă o probă prea sănătósă! (I arată o hârtie.) Versuri... poesii!...

Lázăreanu. Versuri?...

Zambila. Pe cari le-am găsit pe mésa din dumbrăvióră, unde negreșit că gingașa lu mână-i le-a depus pentru mine, căci imi făgăduise ađi diminétă...

Lázăreanu. Ên să le vedem: (Cetește.)

»Jună și iubită flacără a vieței!« Jună!...

Zambila. Și iubită flacără!

Lázăreanu. Dta?...

Zambila. Și cine altul?

Lázăreanu. Să cetim mai departe:

»Jună și iubită flacără a vieței,

„Ce cu ochii negri, — nori ai diminéții!...

(Privindu-o.) Frumóși ochi negri?

Zambila. Ai mei!?

Lázăreanu. Sânt verđi!

Zambila. Alei! da puneți ochilarii! ochii mei au

un fel de pară négră atrăgátóre, când scânteiează. (Clipește.)

Lázăreanu. Scânteii de buratec!

Zambila. (Furiósă) A!...

Lázăreanu. Bine; dar să sfêrșim: —

»Cu a ta — cosiță c'a corbului pénă...

Ca a corbului pénă... dtale, o blondă... séu așa ceva spalăcit...

Zambila. Asta-i ca să rimeze versurile... nu te pricepi nici atâta lucru!...

Lázăreanu. Fie și ca să rimeze!

»Cu a ta cosiță c'a corbului pénă

»Cu talia-ți sveltă...

O! o! o! de sigur că are albetă pe ochi! o talie sveltă!... rimeză și aici me rog? talia dtale sveltă...

Zambila. Vđ bine că ér imi insultii avantajurile! Dar am să-ți arăt dovedi... écă Vasile grădinarul cu un buchet de trandafiri pomponeti! e un transport de dragoste, de sigur pentru mine!

Lázăreanu. (Aparte gânditor.) La naiba! ca lucrurile aceste să se lámurescă!

Zambila. (Nataliței, ce intră prin drépta.) Ên veđi draga mea mătușică! — un om pe care n'am să-l ert cât voi fi fată mare. (Ese prin fund.)

Scena XV.

Natalița, Lázăreanu.

Natalița. (Tulburată, aparte.) Bărbátul meu!

Lázăreanu. A! Natalița! mē căutai?

Natalița. Da. Ai sfêrșit partida ta de onóre?

Lázăreanu. (Privindu-o.) Veđi bine!

Natalița. (Sfortându-se a suride.) Ș-ai câștigat?

Lázăreanu. (Tot privindu-o.) Da... voi să đic... nu!... am fost bătut cu un singur punct...

Natalița. Dar ce ai de me privești așa?

Lázăreanu. Te privesc... că ai un frumos pěr negru... da... ochi negri, strelucitori... scânteietori!...

Natalița. Ce? acum i-ai observat?

Lázăreanu. Și ce frumósă talie!

Natalița. Iti multămesec de compliment.

Lázăreanu. Nu me gândesc nici de cum să-ți fac complimente... La revedere... me duc in grădină...

Natalița. Tot pentru colecția dtale?

Lázăreanu. Tot!... voi încercă să pun mâna pe un nou fluture, un fluturaș de cea mai extraordinară specie, — și tot odată de cea mai comună... *Vespertilio mirabilis*: ađi diminétă n'am putut pune mâne pe el... in astă séră voi fi póte mai fericit. Am să țil arăt. (Aparte.) Are să-i pară cam curios. (Ese prin fund)

Scena XVI.

Natalița, siugurá.

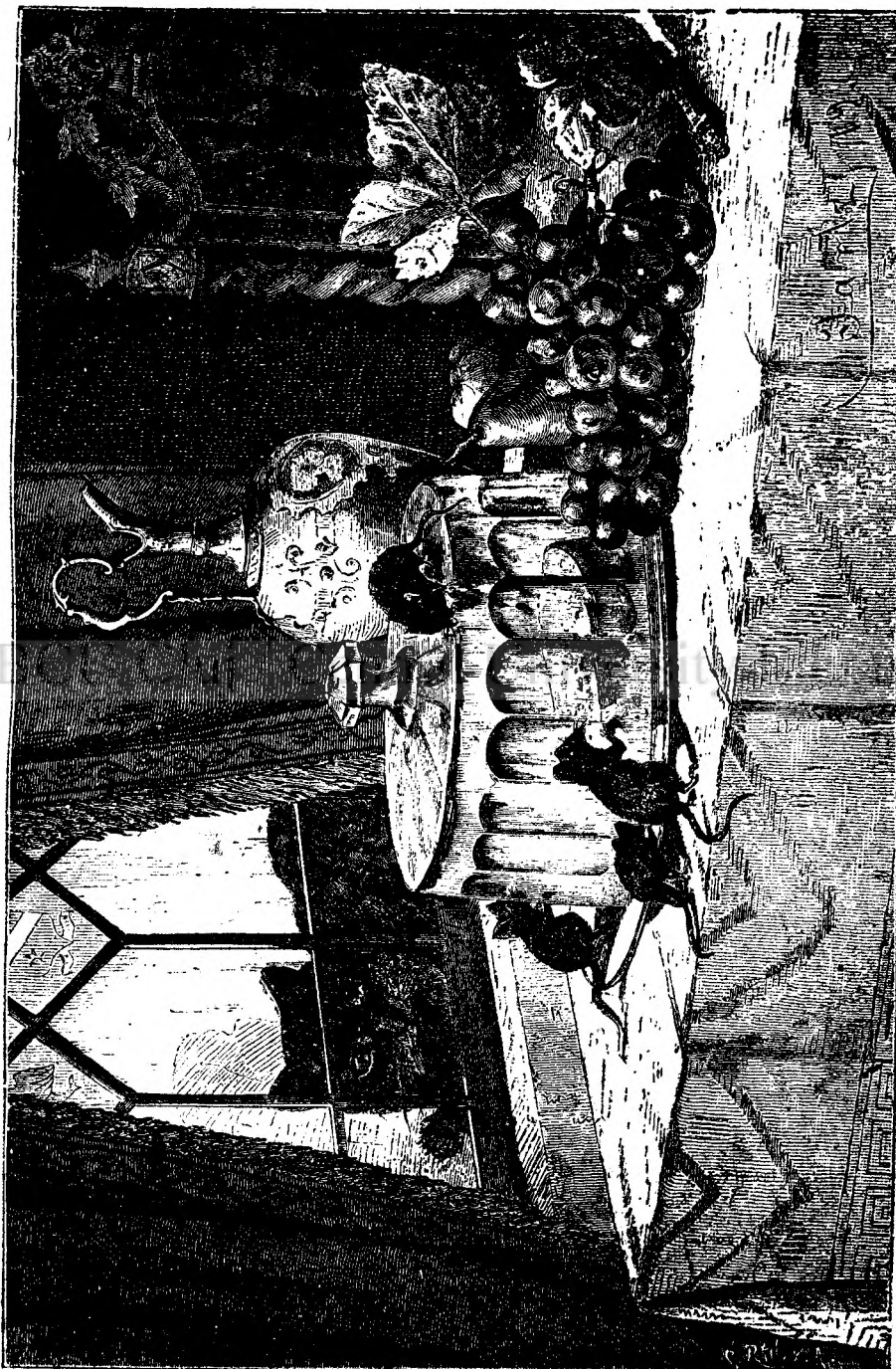
Cum am putut eu să-mi ascund turburarea?... Acest bilet mi-a inghețat tot sângele. (Cetind.) »Décă in stêrșit nu vei respunde la amorul meu, desperărei mele, decă nu vei veni ađi in acea dumbrăvióră unde te-am întâlnit đilele trecute, — atunci, voești »mórtea mea, — și peste un ceas totul va luá sfêrșit.« O Dómne! Dómne! ce se me fac?

Scena XVII.

Natalița, Costică.

Costică. (Aparte, intrând prin fund.) A! ea s'a ris de mine... acum, la réndul meu...

Natalița. Étă-l!

Suferințe tentalice.

Costică. (Cu un aer disperat.) Dnă, me vedeți, aștepti hotărîrea sôrtei mele! și in curënd... (Caută prin buzunare.)

Natalița. (Țipând.) O Dómne! oprește-te!..

Costică. (Aparte.) Cutia țigăreței... a luat-o drept pistol. (Tare.) Ei bine, dnă, îți întorci privirile.

Natalița. După ingrozitorea amenințare din biletul dtale... te miri că tremur?

Costică. (Energic.) Și dta, crudo, ești surprinsă de disperarea mea, când am probe de falsitatea dtale? Dta, nu m'ai ascultat nici odată, decât pentru a me denunța bărbatului... Sînt jucăria dtale! victima dtale! Ah! acéstă vieță n'o mai pot suportă, și me duc să...

Natalița. Dle Costică!

Costică. Pentru ce me oprești?

Natalița. Te-am înșelat... bărbatul meu nu știe nimic.

Costică. Nu știe nimic? să fie cu putință?

Natalița. Nu, ț'o jur, nici n'a bănuit măcar vr'o dată...

Costică. Așă dar eră o șiretenie pentru a scăpă de mine! Dar o mărturisești Natalie! și vęd bine că nu ești destul de puternică pentru a respinge amorul meu.

Natalița. Ce ȃci?..

Costică. A! acum te-ai trădat! nu mai e nici o barieră între mine și dta; și speranța mea...

Natalița. Vine cineva... bărbatul meu... (Se pune pe un scaun la drępta.)

Scena XVIII.

Aciași, Lăzăreanu.

Costică. (Eșindu-i înainte.) Bună ziua scumpul meu, te-ai mângăiet me rog de pierderea ce-ai suferit'o la popici? Ce vrei, nu pôte fi cineva fericit in tóte părțile.

Lăzăreanu. Tocmai asta o spuneam și eu lui Antonaș!

Costică. (Fórtē vesel.) Ei bine... ascultă: me pun la dispoziția dtale! să-mi dai lecții in fiecare dimineță... și invęțându-me pe mine, îți vei întări mai mult brațul, pentru a putea apoi ținē pept lui Antonaș.

Lăzăreanu. Lui Antonaș?

Costică. Lui Antonaș!

Lăzăreanu. Sînt incântat, (Aparte.) A! lucrul merge cu electricitate.

Costică. Da, me devotēz... și chiar, după cum vęd, un savant ca dta stă reu in casa acéstă, mică pentru colecțiile lui atăt de imposante și numēroșe... Dēcă vrei, îți pot cedă locuința mea din vecinătate care e destul de vastă — unde vei putea reflectă fără nici o supērare, fără vuet...

Lăzăreanu. O ce amicitie! ce devotament! — Dar dta, unde vei șede?

Costică. Eu?... la țēră că la țēră! pot șede in ori ce loc... Uite! ia-me in gazdă la tine... voi avea mai puțină grijă decăt o am acum cu gospodăria... ei, ce ȃci?

Lăzăreanu. Minunat! tocmai me gândisem la una ca asta!

Costică. Adevērat? (Aparte.) Da știi că-i bun de tot!

Lăzăreanu. Și pentru asta ți-am pregătīt o surprisă, găcește ce?... găcește și tu Natalița?

Costică. Dar nu știu...

Natalița. Nici eu...

Lăzăreanu. (Arătând prin feręsta din fund la stānga.) Uite colo... sînt toți adunați, după cum i-am chemat.

Costică. Cine?

Lăzăreanu. Primarul, popa, marturii.

Costică. Primarul... (Vrea să continue a vorbi dar i-se taie vorba.)

Lăzăreanu. Fericitul mire! nu-ți voi-o intārđia nici un moment implinirea dorințelor. Intr'un șfert de ceas se va celebră logodna, se va dresă actul de zestre și declarația ta de căsătorie...

Costică. De căsătorie...?

Lăzăreanu. Cu Zambilica!

Costică. Sfinte dumnezeule!

Natalița. (Aparte.) Ce aud?

Lăzăreanu. Uite-l că-i vine reu de o așă mare bucurie... ei vin'o și-mi multămește! — vino și me imbrăcioșeză, căci nu mi-a scăpat nimic din vedere... m'am gāndit la totul... tótă lumea ce o vędi aștęptă să te complimenteze!

Costică. Aide de! asta-i o glumă...

Lăzăreanu. O glumă? Nu vrea să cređă că i s'a indeplinit dorința cea mai mare a sufletului seu. (Il conduce la feręstă.) Dar privește-i adunați pe toți. Dl primar ș-a pus și brăul lui cel tricolor!..

Costică. Intr'adevēr... e adevērat...

Lăzăreanu. Și pān' atunci, etă și miręsa.

Scena XIX.

Aciași, Zambila, intră prin stānga, in mare toaletă.

Lăzăreanu. Apropie-te, scumpa mea nepoțică, — căci acum e nepoțica mea, apropie-te! Ai vędut pregătirile... o să atingem in curënd momentul solemn...

Zambila. Moșule, respecteză inocența mea...

Lăzăreanu. Ți-o respect, n'ai grijă!

Costică. Dar, mai intēi, dā-mi voe...

Lăzăreanu. Tinere, eu sînt singurul și unicul protector al acestei orfane... și cum curtenirile dtale la urma-urmei putēu să o compromită... a trebuit să grăbesc acéstă căsătorie fericită...

Costică. (Aparte.) A naibei om!

Lăzăreanu. Totul e gata in salon... veniți!

Costică. Dar... mai așteptați puțin...

Lăzăreanu. Pentru ce să așteptăm? O iubești? o adori? Te iubește! Te adoră!..

Costică. Negreșit!

Lăzăreanu. Privirile ce te farmecă?

Costică. Se'n... te... lege, — mai ales sub costumul acesta! (Aparte.) O! o!..

Lăzăreanu. Ceva mai mult, dta ești un om de onóre!

Costică. De sigur.

Lăzăreanu. Ei bine, — atunci vino.

Costică. (Aparte.) Unde m'am băgat? in ce gură de tigru?!.. (Tare.) O clipă me rog...

Lăzăreanu. Dar mi se pare că te cam codești...

Costică. Ei, la dracu! aș vrea să te vęd și pe dta intr'o asemenea poziție, ș-apoi să te întreb dēcă te mai codești ori ba!

Lăzăreanu. Poftim?!!

Zambila. Ce ȃce el?

Natalița. (Incet lui Costică.) Ia sēma bine!

Costică. (Incet Nataliței.) Pe legea mea, dnă, devotamentul meu nu pôte să mērgă pānă acolo... (Tare.) Eu imi retrag cuvēntul! nu voi să me mai inșor cu dșóra Zambila!

Lăzăreanu. Ai! ce?!!

Zambila. Vai de mine și de mine!! ce aud? Sperjurule! nerecunoscătorule! trădătorule!.. Ah! me inăduș... nu mai pot!.. mi-a slăbit piciorușele... Natalițo! dā drumul corsetului, că plesnesc șireturile! (Pică pe un jilt, la stānga.)

Lăzăreanu. Și indrăznești nenorocitul să-mi vor-

bești astfel, mie... A! dar ne vom răfui amarnic, dle... ne vom răfui...

Costică. Cu atât mai bine... la ordinele d-tale.

Lăzăreanu. Dar de astă dată nu ne vom jucă la popici... voi trage la țintă... eu, care am căștigat la toate concursurile premiul întâi...

Costică. Dar poți să tragi și cu carabina la doi pași, in mine, de cât...

Natalița. O Dăeule!

Zambila. (Sărind din jilt.) Oprîțivă. — Oh! inșălătorule! nu-ți espune dăile!

Costică. Dșoră Zambilo, te plâng! dar onărea imi ordonă să respect primele angajamente.

Lăzăreanu. Angajamente?

Zambila. Cu acea văduvă? madam Pitpalac?!

Natalița. (Repede.) Da, tocmai!

Lăzăreanu. A!

Natalița. (Cu intenție.) Dl va înțelege de acum că prezența sa in casa acăsta nu va putea decât com-promite pe o femeie ce n'a meritat niște astfel de sfruntări.

Zambila. O nu, mătușică! sînt nevinovăția per-sonificată!

Lăzăreanu. Prea bine!.. Dna Pitpalac, e va să dăcă pentru originalul care au fost făcute versurile... (Femeiei sale cu intențiune.) Uite-te, nevastă, un pěr ca pēna corbului... niște ochi negri... o talie sveltă... Știi tu că dna Pitpalac trebuie să fie fru-mosă, — tot așa de frumoasă ca și nevastăica mea?!

Natalița. (Aparte.) O Dăeule! el știe totul!

Lăzăreanu. (Lui Costică.) Șciam bine că aseme-nea calități nu se potriviau pe calopol Zambilei... ca și buchetul de trandafiri bătuți... tot pentru aceiași brună versificată!.. Numai, precum ea e de-stul de depărtată de aici... trandafirii s'ar fi veș-tejtit pe drum...

Costică. (Aparte.) Șcie tot!

Natalița. Dar preotul... dar primarul...

Zambila. Ce aveți să faceți cu ei?..

Lăzăreanu. I-am chemat pentru ca să officieze căsătoria surorii tale, nevastico... care trebuie să sosescă in curēnd impreună cu mirele ei... (Cătră Zambila.) Și d-ta vei fi domnișoră de onăre!

Zambila. Țr domnișoră! — tot domnișoră! — dar căsătoria mea?... eu nu voi avea nici odată un.. Ah! măritati-me... pentru numele slăntului Hara-lamb, măritati-me odată și pe mine!

Natalița. Ah! amicul meu... cătă recunoștință! ertă...

Lăzăreanu. Ce să ert?

Natalița. Un om așa de bun! — să faci o ase-menea spaimă...

Lăzăreanu. Poftim... cum? am servit de go-goriță pōte cuiva?

Costică. Oh! și eu imi perdusem tōtă firea...

Lăzăreanu. Atunci te rog să nu ți-o mai gā-sești... in casa mea. Apropo punga d-tale! (Scōte punga pentru a o inapoī lui Costică.)

Natalița. (Facēndu-i un semn.) Scumpul meu...

Lăzăreanu. (Înțelegēnd.) A! intr'adevăr! (Deșartă punga și dă banii lui Costică.) Ține banii, cari sînt ai d-tale. Punga e a... Zambilicăi!

Cor.

De multe ori in o căsătorie
S'ivește câte-un vultur răpitor,
Ce pacea și onărea o sfășie
Și lasă jalea 'n peptul tuturor!

Natalița.

in lumea de-ați si frica-i bună
Ca să 'ndrepte pe cel greșit,

Și când voința o 'ncunună
Onărea, n'are nimic de suferit!

Toți.

De multe ori in o căsătorie,
etc.

Dar noi onărea noastră vom păzi
Și fericiți cu toții vom trăi,
Cât timp incurajarea nu ne va lipsi!

Fine.

Căntece haiducești din Ardeal.

— Din ținutul Borgoului. —

I.

Bistriță apă de munte,
Bistriță isvor de frunte,
Ce te porniș turbure?
Și te făcuși Dunăre?
De nu pot trece p'in tine
Cu durda' pe la Ciocline,²
Să ies in sus pe cē vale,
Ca să me așeși in cale,
In calea Ciocoilor,
In trecerea oilor.

II.

Frunță verde busuioc,
De necaz de mare foc;
Mult me sferm și me gândesc,
Din ce ór' să mai trăesc?!
— Să me-apuc de plugărie?
Ori să plec — in voinicie?
Măiculiță! ce m'oi face?
Plugăria, ea nu-mi place:
Că decând eram eu mic,
Imi plăcea să fiu voinic.
In loc să me duc la sapă,
Eu ducēm murgu la apă.
Er când murgu necheză,
Dor-in mine se treză,
Dor de cel codru 'nverdit,
Cum e bun de voinicit.
— Când eram de șapte ani,
Furam miei, furam cărlani,³
Furam murgul sasului
Din funduțul grașdului.
— Când eram de optspredece,
Cătam vinu decă-i rece,
Pivnița de-i recorosă,
Crăsmărița de-i frumoasă.
De douedecei când eram,
De dușmani me apucam;
Și de capete-i scurtam,
Și țera mi-o ușuram.
Er acum sūm om statut,
Mult pățit și priceput
Și cum vād: mi-o fost dat mie
Ca să mor in voinicie.

III

Frunță verde șapte brați,
Fostam noi vr'o șapte frați
Ș-a murit cinci intr'o marți.
Și remasam numai doi,
Să umplem lumea de noi,
Ș-a perit unu-ntr'o joi.
Și remasem numai eu,
Ca să rătăcesc mereu.

I. Dologa.

¹ Pușcă. ² Muierile Ciocoilor. ³ Oi de câte-un an.

Băile dela Boboci.

— În România —

Mai în sus de Mizil, la o distanță de vre-o 12 kilometri, în plasa Tohani, în județul Buzeu, pe un platou incongiurat de deluri verzi și ridetore se află situate aceste băi, a căror ape conținând fer, iod și sulf au atras de mult atențiunea locuitorilor din acest județ pentru rezultatele salutare ce au produs de atâtea ori.

De abia în anul acesta inse, Bobocii s'au îmbrăcat cu pene și peste vre-o trei ani, cred că vor deveni niște adevărate Gâșce frumoșe.

În adevăr, în anul acesta, mulțămită inițiatiei luate de primarul urbei Mizil, dl Crăciunescu și cu cheltuiala comunei s'au construit un mare și frumos hotel cu 32 de camere, un local de băi sistematic, un restaurant și s'a reperat bisericuța satului.

Aceste toate, pozițiunea admirabilă, aerul curat, apele sănătoșe și cheltueala drumului până acolo, care e foarte puțină, au atras în anul acesta o mulțime de vizitatori. Camerele hotelului sânt toate pline cu pasageri din Mizil, Buzeu și Ploești; în sat nu e bordeiu să nu fie ocupat.

Hotelul lasă încă de dorit în privința confortului: restaurantul asemenea; de și prețurile sânt, nici că se pôte mai reduce. Aceste neajunsuri, permise în primul an, de ore ce băile, fiind căutate în regie de comuna Mizil, n'au produs încă suma necesară pentru a se înființa toate cele trebuincioșe, vor dispără sigur din an în an.

În schimb inse viața ce se petrece la Boboci, te face să uști toate aceste neajunsuri.

Societatea care se află acolo, fiind compusă mai mult din funcționari și puțini proprietari, e foarte veselă. În zilele de serbători, băile au aparența unui adevărat bâlciu: Terani și țerance în pitoreșcele lor costumuri, umple platoul băilor, satul și chiar dealurile de prin pregiur. Tot județul Buzeu și Prahova se adună acolo. O bandă de lăutari, cari, decă nu reproduc nici o operă de ale măestrilor mari, esecută destul de bine cântecele naționale, valsurile frumoșe ale lui Ivanovici și romanțele lui Carol Scrob.

Mai în fiecare seră se dansează până foarte târziu încât s'ar păre, că lumea e adunată acolo mai mult pentru petreceri decăt pentru sănătate. Dl Crăciunescu, primarul din Mizil și amabila sa dómna, atrag atențiunea și recunoștința tuturor prin modul cum fac ca să petrecă lumea și prin stăruința ce desfașoră pentru ca toți vizitatorii să fie pe cât se pôte de mulțămiți în toate privințele.

În sfârșit, cine voieșce a-și căută sănătatea cu puține parale și a petrece foarte bine nu are decăt să vină la Boboci, unde decă e tinăr și poet, va găsi de sigur printre florile adunate acolo, câte-un boboc gata a înflori, care să-l transpörte cu înima și cu gândul, în regiunile cele mai frumoșe ale fericirii.

Gâscan.

Laconismul.

Nimeni nu se indoieșce că femeile, din lumea întregă, împreună cu celelalte calități ale lor, au și avantajul d'a fi vorbărețe, adecă d'a întrebuintă gurița lor spre a-și esprima ideile, pe când bărbații din contră, după mărturia lui Talleyrand se serv de cu-

vânt ca să-și ascundă cugetarea. Este dar natural ca laconismul să fie considerat ca o însușire rezervată esclusiv secului bărbătesc. Dar nici o regulă fără esceptiune. Următoreea anecdotă pe care o scötem din »Românul«, pôte servi drept dovadă.

Doctorul D. este un bărbat cam în vörstă de patruzeci de ani, de stat nalt, bine făcut, c'o fizionomie plăcută și cu păr buclat. De și încă june și necăsătorit, tot se bucură de clientelă intinsă, căci renumele seu în știința medicală e atât de respândit cât e de meritat. Un singur lucru numai nu e pe placul pacienților sei nu-i plac vorbe de prisos și se esprima cu cel mai mare laconism, mai cu sémă în fața acelor bolnavi cari impodobesc descrierea suferințelor lor cu frase de prisos. Acastă particularitate anșe, departe d'a vătămă renumele, a contribuit a-i atrage un mare numer de bolnavi, căci lumea confundă adesea laconismul cu înțelepciunea și atribuie tăcerea sa seriosității și meditațiunei.

Frumoșă damă K. o frumoșă femeie în vörstă de douezeci de ani de doi ani vödovă, simția dorința d'a-și procură un substitut al repusatului, d'aceia luă hotărirea să prinđă în lanțurile sale pe laconicul doctor D. Fiind că suferă adesea de migrenă (dureri de cap) eră foarte natural să consulte pe renumitul medic și fiind că eră informată de laconismul lui, întrebuintă stratagema d'a fi și dënșă cât se pôte de laconică.

Orele de consultațiune ale doctorului D. sânt între doue și patru după amiazi, doctorul resfoieșce o revistă medicală, orologiul seu bate doue ore și la minut intră servitorul seu, aruncând!

— O dómna.

— Să între!

Dómna anunțată, jună și frumoșă vödovă, intră, medicul i face semn să ședă p'un scaun alături cu dënșul ceia ce ea făcū fără a dice nimic. Ea e îmbrăcată simplu dar cu gust în vestmëntele de doliu convenit unei vödove. Ea știa foarte bine că negrul o prinde cu deosebire.

— Ce ai? întrebă doctorul.

— Dureri.

— Unde?

— Capul.

— Adesea?

— Da.

— Medic?

— Mulți.

— Nimic?

— Nimic.

— Voi vedea, dișe suriđend doctorul căruia i plăcea cu deosebire d'a fi întâlnit pentru prima öră în practica sa o bolnavă atât de restrinsă la vorbe. Esaminându-o cu atențiune, i esplică cauzele morbului și i prescrie o rețetă (ordonanță) pe care predându-o dómnei K. i dișe:

— Doue linguri.

— Adese?

— Dișnic.

— Se reviu?

— Da.

— Când?

— Sëptëmână.

Dómna K. se scölă, salută și plécă. Doctorul o însoțeșce până la scară spre marea mirare a servitorului seu care vede pentru prima öră o asemenea politetă din partea stăpânului seu atât de contrastă cu obiceiurile sale.

După trecerea sëptëmanei dómna K. se reînfațișeză la doctorul D.

— Ei bine? o întrebă el.

— Tămăduită.

— Desevërșit?

— Da.
 — Me bucur!
 Dómnă K. depune pe măsă un mic portofoliu cu bancnote într'ensul, onorariul medicului pentru vizitele și vindecare.
 — Nu, protestă doctorul, înapoiind portofoliul.
 — Cum așa?
 — Mi-a fost o plăcere.
 — Dar...
 — Me rog...
 — Fie! replică dómna K. sălută și se duse. Dar după trecere de trei zile frumoasă văduvă, convinsă de impresiunea favorabilă ce făcuse doctorului, se reînfașă la densus la ora consultațiunei.
 — Dureri! i dîse.
 — Unde?
 — Ací, punend mâna pe inimă.
 — Să cerceteze?
 — Nu.
 — Dar... observă medicul, care nu înțelegea.
 — Remediu dta!
 — Eu?
 — Dnia-ta.
 — Cum așa?
 — Iubesc, replică roșindu-se.
 — Pe cine?
 — Pe dta!
 — Intr'adevăr?
 — Da!
 — Ce e de făcut?
 — Căsătorie, replică amabila văduvă.
 — A!
 — Așa dar... continuă cu vioiciune dómna K.
 — Voi consideră, dîse doctorul după câteva secunde. Dómna K. se retrage îndată.

Ei! și? întrebă frumoșele cetitoare, căci curiozitatea (pardon eram să dîc via dorință d'ăși inmulți cunoștințele) este și ea una din calitățile eminente ale secului frumos. ce s'a mai întemplat pe urmă? Ce putea să se întemple? Ce trebuință d'a ve spune, după ce ați ghicit de mult rezultatul? Deși doctorul D. n'avea nici o înclinațiune pentru afaceri amorose, tot îl preocupă în zilele următoare amintirea grațiilor frumoșei și laconia văduvei: și fiind că informațiunile luate cu discrețiune erau toate în favoarea ei, reflectă serios asupra cuvintelor dumnezeșci din Genesis: »Nu este bine, ca omul să fie singur« și rezultatul reflecțiilor sale fu d'a se căsători cu frumoșă și juna văduvă. Au trăit în cea mai bună armonie și au căpătat până în present o jumătate duzină de copii drăgălași cari inse n'au moștenit laconismul părinților lor. Remâne deschisă întrebarea: decă conversațiunea soților a păstrat neconținut acest caracter laconic? Nu sînt în stare să dau un răspuns categoric la această întrebare nefiind inițiat în misteriiile căsnicieii. Știu că toate dómnele au o mare aplecare la ceia ce se numește »un sermon de gardine« și că un asemenea sermon e nimic mai puțin de cât laconic, cu toate acestea este cu puțință că au păstrat până acum laconismul, cărui datorese uniunea lor. Pe d'alta parte inse știu că dómna D. nu este atât de sgârșită la vorbe cu alte persoane de cât a fost cu soțul ei. Și acesta este foarte natural, fiind că fericirea și mulțumirea provocă conversațiunile și o inimă plină de veselie debordă lesne prin gură.

Suferințe tantalice.

— Veți ilustrațiunea de pe pagina 401. —

Cine nu cunoșce pe Tantal din mitologia greacă, pe acel nenorocit, care a fost condamnat de cătră ștei

la fómă și sete vecinică? Și cu câtă rafinerie s'a executat acesta sentință! El sta în apă și totuș nu putea bé: pómele aninau deasupra capului seu și totuș nu putea mîncá nici una, căci ori de câte ori se 'ntindea la una, aceea dispărea.

Asemene suferințe trebuie că are și pisica din ilustrațiunea noastră. Ea vede șórecii cum sar în pregiurul ólei cu lapte și cum se ospetéză bine din strugurii mustoși... par că nici n'aru observá pe infricoșata dușmană a lor, care le priveșce cu atâta înduioșare.

Ah! ferésta! Ce om grozav a fost acela care a inventat-o! A vedé bucatele aceste bune și totuș a nu puté mîncá din ele!

E drept, că numai o săritură și dénsa ar puté s'ajungá în mijlocul lor. Dar ea șcie, că atunci ar trebui să spargá ferésta, asta ar face sgomot și șórecii ar fugi.

Remâne dar afară, înghițend la noduri seci și suferind chinuri tantalice!

I. H.

B o n b ó n e.

O pețitoare propune unei fete d'a luá în căsătorie p'un tînér.

— Mărturisesc, dîce fêta, că speranțele pentru viitor sînt dintre cele mai frumoșe. Dar unchiul și mátușă de cari 'mi vorbeșci nu sînt bêtrâni!

— Asá este, dar sînt cu totul pátimași...

— Acesta inse nu póte să-i impedeze d'a mai trái mulți ani!

Pețitóra, luându-i mánile și stringendu-le cu o dragoste prefăcută, i dîce cu aerul unei dulce mustrări:

— Au, óre nu cređi în provedință?

*

Un autor dramatic avusese plăcerea de a-și vedé prima sa lucrare bine primită de public. Când se presintă cu a doua, fu fluerat.

— A! dîse el mánios, se vede, că publicul nu e compus decát din ignoranți și din ómeni fără gust.

— Ai dreptate, i respunse un amic: dar cum n'ai vedut acesta până acum? Eu unul, am observat-o dela prima ta piesă.

*

Se vorbea naintea drului X... d'un confrate al cărui șarlatanism este cunoscut de toți.

— Mi s'a afirmat, dîse amicul, că nu este medic.

— Cum, nu este medic? respunse doctorul! Cu toate aceste a omorit multă lume.

*

Curtenire estra-modernă.

Scena se petrece într'un vagon. Un tînér șiopțeșce la urechia altuia:

— Ce, aprinđi țigara, fără să-ți ceri voie dela dna care stă în colț?

Respuns p'același ton:

— Șci că eșci nostim! S'ar putea să nu-mi dea voie!

*

Un orb avea o soție foarte frumoșă dar reutációșă. Intr'o ți i se vorbiá de frumusețea soției lui.

— Este tocmai ca un boboc de trandafir!

— Da, este un trandafir! respunse orbul; am presupus acesta, căci are spini.

*

Écă o definițiune a căsătoriei de Victorien Sardou:

»Căsătoría este o femeie mai mult și un om mai puțin.«

LITERATURĂ ȘI ARTE.

Știri literare și artistice. Dl V. A. Urechia și dl dr. I. C. Drăgescu au ținut la 14/26 august o conferință literară în Constanța, în folosul fondului pentru ridicarea statuei lui Miron Costin. — *Dna Aurelia Stefanescu* a spus dăile trecute în ferestrele unui magazin din Iași deșce tablouri destinate pentru expozițiunea din Craiova; cele mai frumoșe se vor oferi reginei în castelul Peș.

Almanacul României June. Am anunțat, că societatea România Jună din Viena va edă și pentru anul viitor un almanac beletristic-literar. Spre scopul acesta comitetul Societății s'a adresat cătră toți autorii români de frunte, cerându-le concursul. Acum aflăm, că pân'acuma Societatea e sigură de concursul dnei Matilda Poni și al dlor T. Maiorescu, Iacob Negruzi, Ioan Slavici, A. Năum, Duiliu Zamfirescu, Alexandru Mocsonyi, N. Teclu, I. Popescu, D. Onciul, Ștefan Velovan, S. Fl. Marian și Iosif Vulcan. Tipărirea almanacului va incepe în luna lui octombrie.

Academia Română a publicat în lunile trecute mai multe broșuri cari conțin memoriuri cetine în sesiunea anului acesta. Etă titlul aceloră: »Apulum, Alba-Iulia, Belgrad în Transilvania« de George Barițiu; »Amintiri despre Grigore Alesandrescu« de Ion Ghica; »Schite din viața mitropolitului Ungro-Olahiei Filaret II (1792) și ale altor pesone bisericășei, cu cari el a fost în relațiuni de aprôpe«, de episcopul Melchisedec; »Deșce maiu« de D. Sturdza; »Notițe istorice despre orașul Botoșani« de Al. Papadopol-Calimach.

Carmen Sylva englezeșce. Dl dr. Ioseph Dulberg, care se află actualmente în Manchester (Englita), a primit autorisațiunea dela regina României de a traduce în limba engleză cartea intitulată »Les Pensées d'une Reine.« Dl dr. Dulberg a trâmăis manuscrisul M. Sale, care a găsit traducerea perfectă și i-a dat autorisațiunea de a o publică. Volumul dlui dr. Dulberg va aparê în curênd sub titlul »The Thoughts of a Queen« și va fi precedat de o scurtă biografie a grațiôsei »Carmen Sylva.«

Reviste. *Convorbirile Literare* în nr. 5 publică: Subprelectul, novelă de Duiliu Zamfirescu: »Maria Stuart« (act. IV.) de Schiller, trad. de Iacob Negruzi; »O pagină din istoria medievală« de Lazar Șainnean; »Don Quisote dela Mancha,« de Cervantes, trad. de S. S. Vărgolici; »Lascar Viorescu« de Vilelm de Kotzebue și poesii de A. S. — *Românische Revue*, publicațiune periodică, politică și literară. Apare în limba germană în Reșița, Banat. Editor dr. Cornel Diaconovich. Fascicula VIII pentru luna lui august (anul al III-lea.) Sumarul: Biserica gr. or. română în Ungaria și Transilvania. Revista (Români aici și dincolo.) D'ale Kulturegyletului. Sașii și Români. Naționalitatea română în statul ungar. Escursiunea societăței publicisților maghiari în Transilvania. D'ale irredentei. Dunăre voinicul de P. Ispirescu, trad. de Al. Diaconovich. Ceva geografic în privința Transilvaniei, Moldovei și Munteniei din anul 1597. Cronica lui Huru și marea expedițiune militară în Moldova a regelui ungar Ladislaus Cumanus ad reducendos Cumanos fugitivos. (Un fapt istoric nerelevat până acum în istoria Ungariei și a țêrilor vecine) de Sim. Manguica. Literatură. (Lepile române și necsul cu dreptul bizantin și slav de dr. I. L. Pic. Din istoria Bucovinei de dr. D. Onciul. Pedagogiul în Arad de I. Vuia.)

Un nou diar. La 15 Septembrie viitor, o nouă revistă literară științifică va aparê pe arena publici-

tății. Ea va purtă numele »Curierul Literar« și va fi condusă de dnii G. Niculescu, Em. Pantazi și M. G. Bodeanu în București.

TEATRU ȘI MUSICĂ.

Știri teatrale și musicale. Dl *Isaia Popa* a cântat cu mult succes în concertul Reuniunii germane de cântări din Sibiiu piesa »Călugarul dela Pisa« de Löwe; aplaudat cu freneșie a mai cântat »Môrtea și fata« de Schubert, acompaniat de dl Dima. — *Artistul Iulian* dela Teatrul Național din București călătorind prin mai multe orașe din România, a dat pe acolo reprezentațiuni.

C. Porumbescu, mult regretatul nostru compozitor musical, a lăsat după sine mai multe compozițiuni musicale. Una din aceste, »Souvenir de Verdi« nocturnă pentru pian a aparut de curênd și se află de vândare la librăriile din Bucovina. Acesta e cea din urmă inspirațiune a poetului musical. Tot de dânsul va aparê »O sêră la stână.« Violina artistului e de vândare, cu prețul de 250 fl., în folosul fundațiunii »Ciprian«, la părintele seu în Frătăuții-noi în Bucovina.

Teatrul național din București. Repetițiunile pentru viitôrea stagiune a teatrului Național au inceput luni la 17/29 august. Despre piesele noue n'avem încă nici o informațiune. Credem inse, că acele vor fi mai bine spriginite în stagiunea viitôre, decât în cea trecută, pentru care s'au primit doue, dar nici una nu s'a jucat.

Artistele române în străinătate. *Dșora Theodorini* se află la băile dela Mont-Dore. — *Dna Zoe Chriszenghi* se află acum la Paris, după o cură făcută la Cauterits, unde simpatica artistă a avut ocașiune să cânte într'un concert pentru construcțiunea unei biserici și unde aplausele publicului a recompensat generosul serviciu ce dna Chriszenghi face orașului Cauterets. — *Dômnă la Novina* (dna Ourinovsky născută lamandi) se află la Paris unde lucrăză cu multă bună-voință. Vocea-i deși mică, inse a plăcut mult Parisienilor, într'un concert dat êrna trecută și despre care la timp am vorbit cetitorilor noștri. — *Dna Hartular*, o divă de viitor, lucrăză cu profesorul Godemar tot la Paris. — *Domnișôra Aurelia Chifu* se află la Livorno unde, după cum ne spuneau eri diarele: Lanterna, Utopista, Telephono, Telegrapho a provocat în rolul Eleonorei din »Trovatore« aplausele Italianilor.

✓ **Concert la Lacul-Sărat.** Lunia trecută a fost în sala dela Casino și un concert, dat de dna Maria Chriszenghy, cu concursul dnei Angelina Langeais. Programul a fost din cele mai frumoșe. Dna Chriszenghy a cântat Cavatina din Favorita (Donizetti), Romanța din »Fica Regimentului« (Donizetti). Aria din »Galathea« (Massé), Aria din »Regina de Saba« (Gounod), Aria »Mignon« (A. Thomas); êr dna Angelina Langeais a recitat »Strigoiful«, de Sihlênu; »Lacul Brateșul«, de Nenișescu; »Sunt multe taine«, de Niculescu. Lume destulă la acest concert și aplausele au fost des repetate.

CE E NOU?

Sciri personale. Dl *Nic. F. Negruțiu*, proprietar și redactor în Gherla, a dăruit 100 fl. șcôlei gr. c. din Betlên. — *Mama regelui României* a sosit la Sinaia, unde va petrece câteva sêptemâni. — Dl *dr. Ștefanescu*, membru al Academiei Române și profesor la facultatea de științe din București a fost

primit ca membru al Societății belgiene de geologie, paleontologie și hidrografie din Brusela. — *Dl I. Popescu*, directorul școlii pedagogice din Berlad va întreprinde dimpreună cu 19 elevi o excursiune prin România pentru lățirea industriei pelerilor de paie; tot prin slăruința dsale județul a trimis la Brașov pe învățătorul P. Monor, spre a studia acolo industria casnică. — *Dl general Florescu*, săpând în via sa a descoperit un sacrofagiu roman, în care se află un schelet, vase și bijuterii; se crede, că acest mormânt e alui Ovidiu

Șoiri militare. Sânt numiți cadeți-locuitori de oficeri în infanterie absolvenții școlii de cadeți: Iulian Marțian din reg. 62 în reg. 82; Aureliu Căpitanu din reg. 62 în reg. 43; Eugeniu Pipoș din reg. 62 în reg. 33; Ion Bradu din reg. 62 în reg. 43.

Hymen. *Dl Aureliu Millea*, notar în Poplaca, la 15/27 august s-a serbat cununia cu dsora Lucreția Horșa din Bia lângă Blaș.

Petrecerea din Reghin. Petrecerea arangiată de junimea română din giurul Reghinului în Reghin, în folosul despărțământului XVII al asociațiunii transilvane pentru cultura și literatura poporului român — a reușit foarte frumos. Adunarea despărțământului a fost cercetată de un public frumos, între cari o cunună dintre damele noastre, cea ce a contribuit nespun la însuflețire. La 12 ore a fost un banchet, la care participase un public numeros și o mulțime de dame. La banchet se redicără mai multe toaste, pentru comitetul general, comitetul despărțământului, pentru domnele cari onorară cu prețiuța lor prezență adunarea despărțământului. La 8 ore sera sala cea mare din promenadă era plină de un public ales, venit chiar din depărtări mari; 150 familii au onorat cu prezența lor acea petrecere. Cu un cuvânt acesta petrecere a reușit în mod splendid întrecând pe toate celea de până aci — și dovedind ce se poate face prin puteri unite, ce pot românii atunci, când pun la o parte interesele private și certele urite. Dar ce mai mult m'a umplut de bucurie și m'a farmecat, a fost mulțimea damelor noastre, cari purtau dragălașul și nobilul costum național; — 35 dame purtau acest prețios ador și se pareau ființe ideale coborite în lumea cea veselă. Onore dar damelor noastre, mândrul nostru port — acuși va fi reinviat cu totul. Têranca, acesta vestala a credințelor și datinelor strêmoșești, nu se va mai simți străină față de damele noastre; er damele noastre vor îmbrăcișă originea lor și mai fără sfială vor contribui la înflorirea nemului nostru. Petrecerea dară până în ziua dalbă, apoi junimea și cu cei ce iubesc junimea conveniră într'o grădină publică, unde si petrecură între cântece și conversări intru adevêr interesante. Petrecerea din Reghin a fost una din celea mai frumoșe și când cei 10 călușeri, luară 10 fete tôte în costume și tôte frumoșe și se porni o drăguță de horă, iți tremură inima de mândrie și bucurie. Intrarea sera la casă a fost la 350 fl. v. a. venitul moral inse e de mii de ori mai mare Onore junimei și inteligenței noastre de acolo. — *Un ôspe.*

Adunări învățătorești. Adunarea generală a Reuniunii învățătorilor români gr. or. din *districtul Deva* s'a ținut la Petroșeni în 14—17 august n. sub presiidiul dlui protopop Ioan Papiu. Afară de agendele oficiale, s'au ascultat prelegerile teoretice și practice ale învățătorilor: Jacob German, Ioan Cioran, George Gila, Nicolae Sinzian, Toma Némțu. — Adunarea generală a reuniunii învățătorilor gr. or. români din protopopiatul Timișoara, B. Comloș și Belniț s'a ținut în Timișoara la 29 și 30 august, sub presiidiul dlui P. Rotariu, notar dl I. Doboșan.

Baluri. *La Șiria* în comitatul Arad, junimea română de acolo și din giur a arangiat la 16/28 august

un bal în folosul păgubiților prin foc din Curticii; președintele comitetului arangiator a fost dl Stefan M. Popovici, secretară dna Aloisia Sida. *La Lipova* junimea română studiosă a dat sâmbătă la 15/27 august un bal, în folosul tinerilor săraci. *La Abrud* s'a dat în 7 august o petrecere de veră în »Prater«; vinitul curat a fost destinat în folosul Reuniunii femeilor române din Abrud și giur; vinitul acesta a fost 150 fl. 55 cr.

Un nou institut de credit. La Hațeg se înființază un nou institut de credit și economii. Numele ei va fi »Hațegana.« Capitalul se va compune din cel puțin o sută de acții de câte 50 fl.; cari sânt a se plăti în rate lunare de câte 2 fl. Subscrierile se fac la dl advocat Mihail Bontescu în Hațeg, adunarea generală constituantă se va ținē la 29 septembrie în casa dlui B. Popovici tot acolo. Apelul adresat publicului e semnat de dnii Mihail Bontescu, Alesandru Serafin și Ioan Muntean.

Lucrările pentru fortificarea Bucureștilor înaintază lôrte repede, se crede după cum i se comunică »Correspondinței Politice« din Viena că ele vor fi terminate cel mult în timp de patru ani. Construirea celor cinci forturi începute încă din anul trecut va fi gata anul acesta. S'a rezolvat în mod definitiv și cestiunea armării forturilor cu cupole; s'a semnat deja contractul de furnisare cu firma germană Gruson. D'asemenea furnisarea șinelor pentru drumul de fer care să lege forturile între ele, s'a incredințat societăței Bochumer din Vestfalia

Escentritate englezescă. Ducele de Sutherland a trimis opt câni ai sei, cari sufer de reumatism, la baia de mare Treport. Administrațiunda băilor la început era în mare incurcătură, căci nu șciă sub ce formă să încaseze taesa de cură dela ôșpeții patrupeși. Mai pe urmă înse s'a găsit mijlocul. În lista de cură se pôte citi: »Killa, Biaeca, câni luminăției sale ducelui de Sutherland cu suita și cu servitorii.« Pentru câni s'a făcut la baie o ingrăditură separată în apă, de ôrece acești pacienți nu pot fi lăsați să se scalde cu ceilalți ôșpeți și din motivul că le lipsește costumele de baie.

Cheltuielile casei reginei Victoria. Regina Victoria este foarte avută, ea a făcut multe economii de când se află pe tron. La urcarea sa pe tron, parlamentul i votă o listă civilă de 385,000 lire (apropo 10 milioane de franci) subț reserva că decă sumele afectate pentru anume cheltuieli nu vor fi întrebuintate, ceea ce va prisosi să se verse la tesaur. Acesta clausă n'a fost nici odată observată și regina a putut să cumpere mai multe domenii în Englitera și America și să-și măreșcă averea personală, care este de peste 125 milioane. D'altmîntrelea, regina trăeșce lôrte simplu și decă n'ar fi parasitele care trăesc pe lângă dēnsa, bugetul seu ar fi lôrte redus; dar regina, astfel cere tradiția, este incungiurată de personaje de naltă nobleță, cari nu renunță la marele venituri ce le sânt asicurate. Astfel, administratorul casei, comitele de Sidney, primeșce 50,000 franci pe an; casierul, lordul Kesington 22,000 franci; inspectorul casei, maiorul-general Cowell, 33,000 franci; șeful bucătar și ajutôrele lui 275,000 franci, etc. etc. Mareșalul curții primeșce 50,000 franci; vênătorul șef și marele ecuiier 65,000 fr.; acest din urmă este ducele de Westminster, omul cel mai avut din cele trei regate. Afară de acesta, ei mai au dreptul d'a întreținē cu cheltuiiala reginei și livrēua sa, 1 vizitiu, 4 lachei și 6 rândăși. Ducele de Cork, supraveghiatorul cânilor de vênătore, primeșce 37,000 fr.; ducele de Palban, marele instructor al pasêrilor de pradă, 63,000 franci. (N'a fost nici-odată vr'o pasêre de pradă la curte.) Generalul lord Paget, ajutat de opt nobili,

supraveghează grajdurile: fiecare din ei primește 20,000 franci: patru pași primește fiecare câte 2500 franci pe an. Servitiul lor e d'a susținé cõda rochiei, ce regina n'a purtat nici odatã. Vin apoi dõmnele nobile, »grooms of the robes, « supraveghetõrele, dõmnele de toaletã, lady »of the bedchamber«, dõmnele de onõre etc., cari sânt tõte ducese, marchise, comitese, etc. Tõte dõmnele primesc fiecare câte 20 pãnã la 25 mii de franci pe an. In urmã vin preoții predicatori, al cãror numer este fõrte mare; apoi medicii și chirurgii, cari sânt in numer de 16, fãrã a mai vorbi de-o micã armatã de chimiști, farmaciști, dentiști, oculiști sãu alte specialitãți bine plãtite.

Necrolõge. *Traian Loga* protocomptabil al comitatului Torontal, un nepot al renumitului profesor de preparandie Diaconovici Loga, a murit in Becicherecul mare, la 1 august, in etate de 67 ani. — *Alexandru Herbay*, notar la sedria orfanalã a comunei Hunedõra, a incetat din viêtã la 23 august, in etate de 55 ani. — *Constantin Oltean*, administrator al creditului agricol din Craiova, a murit la Sibiu in 6/18 august; lãsãnd in doliu pe consõrta Adeline, pe surorile Elena br. Popp, Amalia Filip, Ana Șandor, pe fiii și ficele Silvia mãrit. Bãrcian, Pulvia. Horia, Camil, Marcel, Nonu, Mariõra, Adelina și alți consãngeni. — *Isidor Salãgian*, profesor de desemn și caligrafie la liceul din Craiova, de origine abrudan, a murit la Craiova, in etate de 60 ani.

Salon igienic.

Contra arsãturilor. Esistã mai multe remedii in contra arsãturilor. Ecã un remediu fõrte simplu, pe care il recomandãm in special:

Indatã ce te-ai ars, ia o cãpã, taie-o in doue și pune-o pe arsãturã.

Durerea va incetã indatã și nu va remãne nici un semn.

Este adevãrat cã acesta este un remediu *bãbesc*, dar cei cari l'au intrebuintat au constatat cã este fõrte bun.

Pentru a ațitã pofta de mãncare. La New-York, sânt doue sãu trei respãntii cunoscute supt numele de respãntiile schiloditilor.

Un birtaș, instalat la colțul uneia din aceste cãi pe cari furnicã trecõtorii, scrise pe ferestele birtului seu cu litere mari urmãtõrele:

»De aici se vede cum se schilodese trecõtorii.« Birtul este fõrte vizitat de lume.

Ferturã pentru sãnãtate. Englezii au o fierturã fõrte bunã pentru sãnãtate. Acetã fierturã este de fãinã de ovcs mãcinatã mare, in care se pune migdale dulci, zãhar și vanilie. Ea este fõrte bunã pentru bẽtrãni, bolnavii in convalescintã copii și tõte persõnele al cãror stomac este delicat.

Intrebuintarea ochilarilor. Mai totdeuna se face un mare abus cu intrebuintarea ochilarilor.

Pupila ochilor nu trebuie incredințatã primului venit, ci numai unui specialist, care singur põte fi in stare sã otãrascã in privința oportunitãții ochilarilor.

Trebuie deci ca cei ce voiesc sã põrte ochilari sã se adreseze la opticiani instruiți, pentru alegerea sticlelor ș'a numerilor, cãci gradatiunea acestora este remediu ce se intrebuinteazã pentru conservarea celui mai prețios și mai delicat dintre organe.

Ghicitõre de șac.

De V. O.

rob.	se	mai	ãng	a-	fa-	rënd.	su-	se	'n
tea	Pl-	fel	pre-	cu-	și	nii	ce	Nu*	fer
ast-	Se-	ua	se	mi,	gã-	pot	Do-	nõp-	a-
Đi-	Mõr-	dor;	in	mu-	dul	La-	ri,	chi-	rul
rol	Și-	ce	cri-	pre-	su-	nd,	Gãn-	du-	te,
vie	mor.	ér	in	'n	ri!	Vi-	cri-	se	nu-
đi,	Ca-	la-	fa-	le	ri-	vi-	Și	Nõp-	nã
sã	sã	ér	le	'n	eu	mo-	su-	ri	pre-
ri!	ce'n	așt-	nu	pot	pre-	ce	le,	Și	tea
ept	pot	mu-	fa-	tot	Dar	nu	se	fa-	gre-

Se põte deslegã dupã promenada calului. Silaba incetpõtõre este insemnatã cu*

Terminul de deslegare e 20 septembrie. Ca totdeuna și de astã-datã se va sorti o carte intre deslegãtori.

Ghicituri.

Culese de Nicolae Corcheș.

Pãnã când a trãit muerea cea mai frumõsã?

Pãnã la mõrte.

N'am gurã, nici ochi, nici piciõre, nici mãni numai pãntece și pe acela cãteva fire și totuși pot sã cãnt și supẽrarea o alung, decã alergã iapa cea albã peste mine?

Violina.

Põsta Redacțiunii.

Geneva. A sosit.

Badeuți. I vom face loc in curënd.

Libertatea. Nu o putem intrebuintã. Din poesile poporale vom alege. Cererea numai cu scãdãmẽnt de 2 fl. o putem implini.

Șeitin. Nu putem publicã ghicitorile.

citorile.

Dșorei I. B. in A. Vom alege din ele.

Șeghedin. Ghicitõrea a intãrziat, spre a putẽ apãrẽ la ocașiune.

Cãlindarul sãptãmãnei.

Điua sãpt.	Cãlindarul vechiu	Cãlind nou
	Duminea 13. Ev. dela Mateiu c. 21, gl. 4, a invierii 2.	
Duminea	23 Mart. Lupu	4 Rosalia
Luni	24 Mart. Eutichie	5 Natan
Mãrți	25 Ap. Bartolomeiu	6 Magnu
Mercuri	26 Adrian si Natalia	7 Regina
Joi	27 Cuv. Pimeu	8 (+) N. Mariei
Vineri	28 Cuv. Moise Arap	9 Bruno
Sãmbatã	29 (+) <i>Tãierea c. s. Ioan</i>	10 Pulcheria

Proprietar, redactor respundãtor și editor: **IOSIF VULCAN.**

Cu tipariul lui Otto Hùgel in Oradea-mare.